

6B KLASĖ

NAMŲ DARBAI:

Data: vasario 15 dienos

Mokinio vardas ir pavardė: -----

Tėvėlių parašas: -----

SKAITOME:

1. Iš „Lietuvos istorijos skaitiniai“ psl.31, 32, 33, 34 „Žygimantas II (Senasis)“, „Senosios Lietuvos mokykla“ ir „Pirmosios lietuviškos knygos“; raštu pilnais sakiniais atsakykite į tekstų gale esančius klausimus.
2. Prie namų darbų prisegtus lapus, tekstą - „Užgavėnės“; atlikite visas prie teksto pateiktas užduotis.

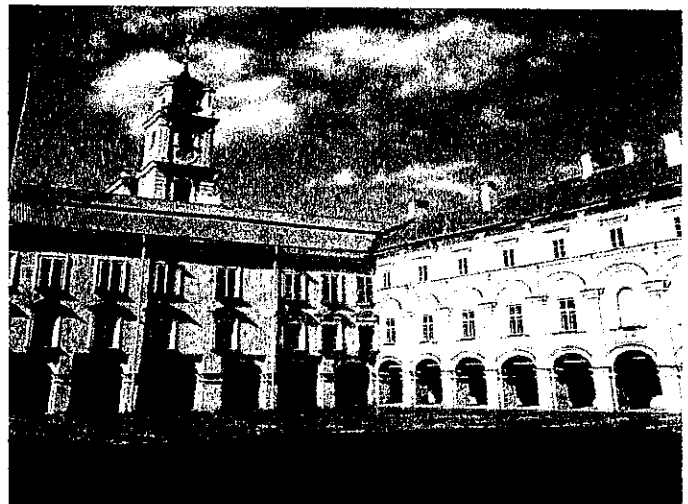
GRAMATIKA:

1. Iš „Lietuvių kalbos pratimai“ psl.82,83 (pratimų perrašyti nereikia, atlikite į knygą).
2. Prie namų darbų prisegtame lape išsmenuokite pirmos veiksmažodžių grupės veiksmažodžius: **žaisti, augti, miegoti.**

PASTABOS:

- Kitą penktadienį (vasario 22d.) bus testas iš „Lietuvos istorijos skaitiniai“ apie kunigaikščius
Pasikartoti 2-9 puslapius

Nuotraukoje:
Vilniaus Universiteto kiemelis

Mokinio(-ės) vardas:.....

PIRMOJI VEIKSMAŽODŽIŲ GRUPĖ

žaisti, augti, miegoti

Esamasis laikas

aš.....mes.....

tu.....jūs.....

jis ,ji.....jie, jos.....

Būtas is kartinis laikas

aš.....mes.....

tu.....jūs.....

jis, ji.....jie, jos.....

Būtasias dažninis laikas

aš.....mes.....

tu.....jūs.....

jis, ji.....jie, jos.....

Būsimasis laikas

aš.....mes.....

tu.....jūs.....

jis, ji.....jie, jos.....

Apie Užgavėnes

Žiemos išlydėjimas - **Užgavėnės**, triukšmingai švenčiamos visoje Lietuvoje. Užgavėnės neturi tikslios datos, bet dažniausiai yra švenčiamos tarp vasario 9 ir kovo 8 dienų.

Užgavėnės švenčia beveik visos Europos tautos, skirtingi tik šventės forma, laikas ir trukmė. Daugelis romanų, germanų, vakarinių slavų tautų šventės pradžia laikė „Tris karalius“, o prieš tris dienas iki pasninko prasidėdavo linksmiausia šventės dalis. Skandinavijos ir kai kuriose kitose šalyse šventėmis buvo laikomos tik tos 3 dienos prieš pasninką. Anglijoje ir Prancūzijoje tik vieną dieną - antradienis prieš pasninką. Kaip Užgavėnės šventė lietuviai? Kokią prasmę jie teikė šiai šventei?

Dar 20 amžiaus pradžioje Užgavėnės Lietuvoje šventė tris dienas-sekmadienį, pirmadienį ir antradienį. Vėliau ir dabar tik antradienį, prieš 46 dienas iki Velykų. Per Užgavėnės kaimai virsdavo linksmu karnavalu. Reikšmingiausias Užgavėnių veiksmas - persirengėlių įvairiausiomis kaukėmis vaikštytynės po kaimo sodybas, juokai, šokiai, žaidimai, vaišinimasis.

Dar du labai svarbūs šventės dalyviai yra Lašininis ir Kanapinis. Lašininis vaizduoja sotumą ir persivalgymą, laikotarpį iki pasninko (before lent). Jis – storas, su lašinių gabalu ant kaklo, šiltais kailiniais. Kanapinis (symbolizes lent) – liesas, apdriskęs, su skrybele, susijuosęs virve, suvargęs, o rankose – ilga lazda Lašiniui išvyti. Per Užgavėnės

Kanapinis su Lašininiu paprastai stumdosi, grumiasi, kol galiausiai Kanapinis nugali. Visa tai simbolizuoja nenorinčios pasitraukti žiemos kovą ir pavasario pergalę.

Per Užgavėnes yra paprotys daug ir sočiai valgyti. Tą dieną lietuviai valgydavo 7 ar 12 kartų. Skaičius 12 simbolizavo 12 sočių mėnesių, o skaičius 7-septynias pasninko savaites. Paprastai valgydavo daug mėsos ir mielinius blynus. Šeimininkės maisto prigamindavo labai daug, kad šeimynai užtektų, svečiams ir visiems užėjusiems trobon pavaišinti užtektų. Dabar Lietuvoje blynai yra būtinas Užgavėnių valgis.

Anksčiau žmonės sakydavo, kad sotumas per Užgavėnes lemia gerus metus. Jei per Užgavėnes šeimyna sočiai pavalgė ir šeimininkė visus užėjusius trobon sočiai pamaitino, tai reiškia, kad nieko tai šeimai visus metus netruks ir derlius geras bus, ir gyvuliai nekris (gyvuliai nesusirgs ir nenumirs), ir viskas gerai seksis.

Vienas iš svarbiausių šventės akcentų yra Morė (dar kitaip vadinama Kotrė arba Magdė). Morė – tai vaisingumo dievybė, kuri sudeginama tam, kad vėliau atgimtų. Su ja „išvaromas“ susikaupęs blogis, kartu ir įkyrėjusi žiema. Morė – tai padaryta didelė žmogaus pavidalo tarsi kaip baidyklė (scarecrow), kurią gale šventės sudegindavo, o sudegusios iškamšos (stuffed scarecrow) pelenai būdavo išbarstomi po laukus. Tai padarius buvo tikima, kad tuomet bus derlingesnė žemė.

Užgavėnių kaukės dažniausiai buvo daromos iš medžio žievės, kailio, gyvulių kaukolių, vėliau iš popieriaus ir kitų medžiagų. Persirengėliai, eidami iš trobos į trobą, krečia pokštus, dainuoja, linksminasi.

Užgavėnėms buvo ruošiamasi kaip didelei šventei. Svarbiausia – persirengti kitoms dienoms neįprastais drabužiais, veidą paslėpti po kauke. Kiekvienam reikėjo išradingumo, kad atkreiptų dėmesį, kad už kitus būtų juokingesnis. Ne vienas kaukėmis pradėdavo rūpintis dar vasarą – jeigu nepasidarydavo kaukės, tai bent miške aptiktą šiam reikalui tinkamą medžio ar žievės gabalą pasidėdavo į saugią vietą. Turtingesnieji kaukę padaryti užsiprašydavo pas žmogų, kuris gamindavo klumpes. Tokios kaukės būdavo gražiai išdrožtos (carved) iš medžio.

Paprastai kaukės turėdavo seno, negražaus žmogaus bruožų – buvo išryškinama nosis, iškreipiamos burnos su retais kreivais dantimis, daromos asimetriškos akys. Plaukams, barzdai, ūsams panaudodavo kailį, linus (linen) ar storus vilnonius siūlus. Vienos kaukės būdavo išraiškingesnės, su didelėmis kumpomis nosimis, kitos – visai be jų. Kaukes prie galvos pririšdavo virvute. Užgavėnių kaukės, kokios jos bebūtų baisios, visos šypsosi.

Tie, kas kaukių nesidėdavo, veidą (ūsus, barzdas, skruostus) išsipaišydavo anglimi arba net su burokais (beats). Žmonės vilkdavosi senais kailiniais, prieš tai juos išsivertė (inside out). Dažnas vyras persirengdavo moterimi, o moterys – neretai vyrais. Persirengėliai vaizduodavo naminius gyvulius (domestic animals), paukščius. Ypač populiarūs buvo „žydai“, „čigonai“, „arkliai“, „ožiai“, „gervės“, „velniai“, „raganos“,

„giltinės”.

Pilnais sakiniais atsakykite į klausimus:

1. Kada dažniausiai yra švenčiamos Užgavėnės?

.....

2. Kokią savaitės dieną Užgavėnes švenčia Anglijoje ir Prancūzijoje?.....

.....

3. Kiek dienų iki Velykų yra švenčiamos Užgavėnės?

.....

4. Kiek kartų per dieną per Užgavėnes seniau valgydavo lietuviai?.....

.....

5. Ką reiškė skaičius 12? Ir skaičius 7?

.....

6. Kas yra Lietuvoje būtinas Užgavėnių valgis?

.....

7. Kodėl seniau lietuviai stengdavosi, kad per Užgavėnes visiems užtektų maisto? Ką reiškė sotumas?

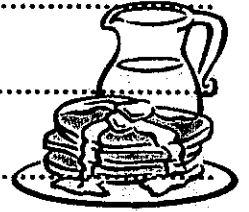
.....

Sugalvokite ir parašykite sakinius su šiais žodžiais? (Sakiniai neturi būti susiję su tekstu).

1.Paprotys.....
.....

2.Sotus/soti
(full)

3.Užgavėnės.....
.....

4.Pavaišinti.....
.....

5.Blynai.....
.....

6.Kaukės.....
.....

7.Vaišės.....
.....

8.Pasninkas.....
.....

9.Gavėnia.....
.....

10.„ Žiema, žiema bėk iš
kiemo“.....
.....

.....

.....

